

Abstrakt

Východiska: Soudobé výzkumy ukazují, že by psychedelické látky mohly mít významný terapeutický potenciál pro léčbu závislostí, a také léčbu deprese, úzkostí, posttraumatické stresové poruchy a dalších duševních onemocnění. Současná renesance psychedelického výzkumu i změny v přístupu k těmto látkám některých států, naznačují, že je jen otázkou času, kdy budou psychedelika oficiálně užívána jako terapeutický nástroj v léčbě. Progresivní obor adiktologie v ČR by mohl být jedním z průkopníků výzkumu psychedelik v léčbě závislostí.

Cíl: Teoretická část této práce přináší vhledy do aktuálního dění na poli výzkumu psychedelik v ČR i ve světě. Výzkumná část mapuje hlediska a postoje českých odborníků a zástupců předních institucí (oblasti adiktologie, výzkumu psychedelik a duševního zdraví a státní správy) k tematice využití psychedelik v léčbě závislostí. Cílem této práce bylo zjistit, jak se tito odborníci k problematice staví a jaké možnosti a meze implementace výzkumu psychedelik do léčby závislostí vnímají.

Metody: Kvalitativního výzkumu, ve kterém se sbírala data pomocí polostrukturovaných rozhovorů, se zúčastnilo 12 respondentů. Výběrový soubor byl zvolen účelovým výběrem (na základě předem ustanovených kritérií) a metodou sněhové koule. Výzkum využíval metodologického přístupu Rapid Assessment Response. Pro účely analýzy byly vytvořeny mřížky, které umožnily nahlédnout na vyplývající postoje a společná témata s ohledem na profesní působnost respondentů přidávající výpovědím vlastní hodnotu.

Výsledky: Šetření ukázalo, že všichni respondenti jsou možnosti výzkumu i využití psychedelické zkušenosti v léčbě závislostí otevřeni, v případě dodržení „*lege artis*“ postupů. Z výzkumu vyllynuly možnosti i meze nebo spíše úskalí, která jsou z pohledu dotazovaných odborníků potřeba zvážit, a oblasti, na které by měl být kladen speciální důraz. Takovými oblastmi jsou celostní uchopení rámce psychedelické zkušenosti, adekvátní zajištění terapeutického kontextu s důrazem na bezpečnost, zajištění odborné kvalifikace a vzdělání odborníků, potřeba zmapování možností přizpůsobení stávajících služeb adiktologie, vyřešení otázky financování, a nakonec nezbytnost vůle a entuziasmu jednotlivce nebo adiktologického týmu, který by se odvážil podniknout k tomuto výzkumu patřičné kroky. Jako hodnotné se v kontextu léčby závislostí a ohledu možností uchopení práce se změněnými stavy vědomí vyjevily zkušenosti s užitím techniky holotropního dýchání.

Závěr: Představená práce sleduje postoje odborníků (mnozí z nich jsou ve vedoucích pozicích významných institucí) a jimi vnímané „možnosti a meze“ související s implementováním psychedelické zkušenosti do adiktologie. Tato tematika si rozhodně zaslouží pozornost akademické obce i hlubší zkoumání, co psychedelická zkušenost pro kontext léčby závislostí v naší zemi může nabídnout.

Klíčová slova: psychedelika, závislost, alternativní léčba, úzdava, změněné stavy vědomí

